

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Narodnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikovcove ulice št. 2. — Namaniša se vsprejemašo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 7.

V Ljubljani, 4. aprila 1895.

Letnik VIII.

Shod v Starem Trgu pri Ložu.

V ponedeljek dné 25. marca vršil se je po popoldanski službi božji v Starem Trgu pri Ložu v prostorih župnišča osnovalni shod katoliškega narodnega društva za sodni loški okraj. Č. gospod predsednik pripravljalnega odbora, Anton Ponikvar, pozdravi vse navzoče.

V odbor so voljeni gospodje: Ivan Kraševce, predsednikom, Anton Ponikvar, podpredsednikom, Ivan Škrbec, blagajnikom, Peter Havptman, tajnikom. Odborniki: gg. posestniki Jurij Bavec, Jernej Poje, Janez Lipovec, Janez Pakiz, Ivan Štrle, Ivan Turek, vsi značajni, zavedni možje. Volilo se je tudi osem namestnikov.

Potem se otvori prvi redni občni zbor. Predseduje č. g. Anton Ponikvar. Prvi govornik gospod primarij dr. Vinko Gregorič v svojem krasnem govoru pjasnuje načela politična. Omenja delovanja liberalne in katoliško-narodne stranke. Narodn v resnici je tisti, komur je blagor naroda pri srcu in ne samo na jeziku. Liberalec hoče prostost le za-se. Izvor katoliško narodne stranke je iskati v ljudstvu. Ni dosti, da se samo na narodna prsa trka, ampak za narod se mora tudi delovati. Navaja vzglede. Omenja versko šolo. Vestna dolžnost vsakega državljana je, da porablja svojo volilno pravico ter obsirno govori o splošni, direktni volilni pravici. Nje sedanja vravnava je krivična gledé volilnih mož za kmetske občine.

Navdušeno so možje poslušali ter gospodu govorniku pritrjevali.

Za njim govori gospod Peter Havptman o namenu katoliškega narodnega društva. Vsak mož potrebuje trdnega verskega prepričanja, katerega se ne sme sramovati. Vera je podlaga pravice. Tega prepričanja je potreba zlasti zastopniku ljudstva. Kdor svojemu Bogu zvest ni, tudi volilcem ne bode. Za katoličana je vera pač na dnevnem redu in ne postranska stvar. Vera je podlaga družbe, temelj države. Ona zagotavlja srečno prihodnjost naroda. V tem oziru podpiralo bode društvo vedno zahteve po verski soli in razširjalo krščansko

berilo. Društvo je narodno. Namen ima poučevati ljudstvo v njegovih pravicah. Kdor teh ne vé, jih tudi ne zahteva in ne najde. V dosego teh zahtev so odločevalni naši zastopi. Zastopniki pa naj skrbé tudi za zboljšanje narodno-gospodarskih rečij. Zastopniki morajo spolnovati in ne samo obljubljati pri volitvah. Take naprave, ki za narod niso neobhodno potrebne, naj se opuščajo. — Društvo nima namena koga napadati, nemir sejati. Vsak dober svet se bode rad sprejemal in uvaževal. Vsakega bode društvo spoštovalo, kdor ima srce za ljudstvo in ne samo jezika. Kmetaki stan je podlaga našega naroda. Ta pa mora zdrava ostati. Nasprotniki naj povedó, če je greh ljudstvo poučevati in združevati, da zahteva svoje pravice.

Tretji govornik, č. g. Fran Pešec, govori o verski soli. Do šole ima pravico tudi cerkev, a po sedanjih postavah je nima v resnici. Sedanja šolska postava ni versko nadahnjena. Napačno pojmovanje verske šole. Verska šola je podlaga občnega blagra.

Navzoči so sledili pazljivo govorom med živahnim odobravanjem. Ob 6. uri predsednik zaključi zborovanje. Vzlic slabemu vremenu bilo je na shodu nad 300 vrlih zavednih mož. Bilo je na shodu tudi več sosedov iz Cerknice in Blok. Društvu pristopilo je nad 250 udov. — Bog blagoslavlja delovanje novega društva!

Kaj je novega po svetu!

V državnem zboru se poslanci se vedno posvetujejo o preosnovi davka, vendar tudi se sedaj ne moremo bralcem povedati kaj gotovega, ker se še ni vse dogovorilo in sklenilo. Vse pa kaže, da bo z novo davčno postavo ravno tako, kakor je z obrtno postavo. Ko so obrtno postavo sklenili, reklo se je, da bo z njo zelo pomagano obrtnikom. In res so to hoteli tisti krščanski poslanci, ki so misel za tako postavo sprožili; toda liberalci so jim pri sestavljanju postave ves čas

polena metali pod noge, tako da postava ni bila tako sklenjena, kakor so želeli krščanski prijatelji obrtnikov. Toda kar ima postava še dobrega, skuša se pri porabi te postave odstraniti od strani raznih pisarn, ki imajo to reč v rokah. In vsled tega ne smemo zameriti, ako obrtniki pravijo, da imajo vsled nove obrtne postave le nove sitnosti, dobrot postave pa ne čutijo nobenih. Bójimo se, da bo z davkarsko postavo ravno tako. Povsod pa se vidi, da se nič ne more dobrega doseči ne za kmeta, ne za obrtnika, ne za delavca, kjer imajo liberalci svoje kremplje vmes. Gledati treba krščanskemu ljudstvu na to, da si vedno bolj poživlja krščansko prepričanje in krščansko življenje ter da se povsod z vsemi silami vojskuje super liberalce, ki so najprej ljudem iztrgali varo iz srca, sedaj pa jim krađejo vsakdanji kruh in jih iz lastnih domov podé po svetu s trebuhom za kruhom ter jih po tovarnah in delavnicah stiskajo, da se Bogu usmili. — Zato pa je po vsej pravici krščanski poslanec dunajski dr. Lueger sibal v državnem zboru liberalce ter jim na vsa usta povedal, da krščanski narodi v Avstriji ne bodo preje mirovali, dokler liberalizmu ne pokažejo vrat iz države.

Izmed slovenskih poslancev je v zboru govoril poslanec iz Štajerske g. Fr. Robič in sicer o celjski gimnaziji, o kateri se je že silno veliko pisalo, pa še nič storilo. Kako pravično bi bilo, da bi dali Slovencem v Celju tako gimnazijo, da bi slovenskim učencem ne bilo treba devet let namestu osem v šolo hoditi, kažejo te-le Robičeve besede: Kakšne pa so razmere v Celju? V mestu Celju prebiva 4452 Nemcev in 1577 Slovencev. Toda to razmerje med Slovenci in Nemci bi bilo popolno drugače, ko bi bila objektivna komisija vodila ljudsko štetje (Prav dobro!) ne pa organ nemško nacionalnega mestnega zastopa v Celju (Tako je!). Vkljub temu je razmerje tako, da pač nima nihče pravice trditi, da je Celje čisto nemško mesto.

Kakšne pa so razmere v okolici celjski, iz katere vzlasti iz okrajnih glavarstev Celje in Brežice starši svoje otroke pošiljajo v Celje na gimnazijo? V okrajnem glavarstvu Celjskem je 124.891 Slovencev in 3991 Nemcev (Čujte! Čujte!), v okrajnem glavarstvu breškem pa je 46.193 Slovencev in 1192 Nemcev (Čujte!).

Mesto Celje pa ima popolno nemško gimnazijo; toda nikdo ne bo trdil, da je gimnazija v Celju osnovana le za Nemce celjskega mesta in okrajnih glavarstev Celje, Brežice, kajti v teh treh krajih je s številkami takole:

V okrajnem glavarstvu Celje z mestom vred in v okrajnem glavarstvu Brežice prebiva 172.661 Slovencev in 9635 Nemcev (Čujte!) in v takih razmerah govorite o nemški posesti? Ravno tako kakor za Nemce je gimnazija v Celju tudi za Slovence. (Tako je!) in velika večina teh Slovencev zahteva, naj se gimnazija vredí tako, da bo slovenski mladini mogoče, da se na spodnji gimnaziji vsaj v nekaterih predmetih poučuje v materinem jeziku.

Na *Nemškem* imajo sedaj veliko opraviti z Bizmarkovo osemdesetletnico. Nekateri Bizmarka hvalijo; to so tisti, ki so od njega kaj dobili in ki bi najraje,

da bi katoličane in Poljake na Nemškem natikali na kole in jim vničili življenje, kakor je to Bizmark poskušal, ko je zapiral škofo in duhovne tako, da po pet, deset in še več ur ni bilo dobiti v katoliških krajih nobenega katoliškega duhovna. Sedanji nemški cesar je Bizmarka odstranil, ker je spoznal, da z njim ne more vladati; a sedaj ga pa v svoji vibravosti zopet povzdiguje. Večina nemških poslancev pa noče nič vedeti o hvali Bizmarka in zato je sklenila, da Bizmarku ne bodo v imenu državnega zbora sreče voščili k njegovi 80letnici. Nemškega cesarja pa je to pogrelo tako, da je Bizmarku brzojavno sporočil, kako je on nevoljen, da je državni zbor kaj takega sklenil. Pozneje se je podal sam na pot k Bizmarku, ga je pozdravil in mu v znamenje svoje hvaležnosti izročil v spomin dragocen meč, češ, da je on z njegovim starim očetom znal dobro meč kovati, brusiti in sukati. Rekel je tudi, da meč vse premore, da nikoli ne odpove in da zato stavi vse svoje zaupanje v meč, ki bo tudi sedaj, ako bo treba, red napravil v državi. Tako so pač nekdanj smeli govoriti neverniki, ki niso poznali druge moči, kakor meč; toda ako krščanski vladarji tako dandanes govoré, je to silno žalostno in pomenljivo. Vidi se, kakor da bi bil Kristus zastoj umrl za nas na sv. Križu ter bi križ ne bil ono znamenje, v katerem je mogoče red napraviti na svetu. Zato pa zlasti sedaj v tem svetem času pozdravljajmo križ kot znamenje svojega odrešenja, pa tudi kot znamenje in poroštvo lepše časne prihodnosti za človeški rod, ako se bo križu vklanjal in živel po zapovedih križanega Odrešenika.

Brezverski dvjakt v Rimu. Te dni je zbolel rimski mestni odbornik framason Rinaldo Roseo. Njegovi sloveči tovarisi so brž obstrazili hišo in njegovo stanovanje, da bi mu ubranili duhovnika. Ko je že umiral, je bolnikova sestra na vso moč prosila, naj vsaj sedaj dovolijo, da pride duhovnik in ga mazili s sv. oljem, toda surovo so ji odbili ljubeznivo prošnjo. Roseo je umrl brez — verske utehe. Ko so ga peljali pokopat, se je pa zgodilo še gorje. Po želji njegovih sorodnikov je imel mrljski voz — križ na vrhu. To je tako razkačilo framasonsko druhal, da je jela po ulici kričati in razsajati; slisala so se satanska bogokletstva in nekateri besneči božji sovražniki so celo privlekli lestvico, da bi po nji dospeli do križa na vozu in ga odtrgali. Tu so šele posegli karabinci vmes in preprečili nesramno onečaščenje mrljskega voza. Toda framasoni se niso dali ugnati. V peklenski strasti so pridrli v rajnikovo stanovanje in so tam z grožnjami in surovostmi izsilili od njegovih sorodnikov dovoljenje, da smejo odstraniti križ. Poulična tolpa je ploskala, ko se je to zgodilo. — Znamenje sv. križa se je torej v večnem mestu, ki mu je jedino križ rešil obstanek, javno sramotilo.

Taki dogodki nam vnebovpjoče pojasnujejo boleste tozbe sv. očeta, pričajo nam pa tudi že tolikrat dokazani peklenski značaj framasonske tolpe. Bog daj, da bi kaj pomagali in da bi se v napačni popustnosti ne pripravljala pot takim dogodkom tudi v naši domovini.

Listek.

Sultanovi sužnji.

Carigradska slika iz 17. stoletja.

6. V nemilosti.

Valter ni opazil, da je bila prav blizu za lopo, v kateri se je pogovarjal s sestrico, v goščavi skrita druga utica, v kateri je bilo mogoče čuti vsako besedo iz lope. Sultan je bil nalašč odmenil to mesto mladima sužnikoma za pogovor, ker je hotel sam čuti, kaj se bodeta menila njegova ljubljena. Ni se mu namreč malo čudno zdelo, da si mala pevka ni izprosila druge milosti, kakor da sme govoriti z bratom. Vedel je, da se bodeta pogovarjala v materinem jeziku, ter zato vzel s seboj tolmača. Poturic, ki so izdali svojo krščansko vero ter prestopili k turški veri, bilo je tedaj mnogo v sultanovi službi. Nekateri so prisiljeni odpadli od krščanstva, nekateri pa so zatajili vero svojevoljno.

Ahmet Efendi, katerega je bil vzel sultan s seboj v utico, odrekel se je bil sveti veri prostovoljno, iz lahkomišljenosti je bil še kot mladenič tako daleč zašel. Njegov oče je bil bogat trgovec na Nemškem; s svojo zapravljenostjo in strastnim igranjem ga je bil sin spravil skoro na beraško palico, in naposled je Ahmet, od očeta zavržen, na neki kupčijski ladiji prišel v Carigrad. Radi pomanjkanja je lahkomišljeno zatajil svojo vero in pri sultanu dobil službo tolmača.

Ahmet Efendi je torej umel, kaj sta se otroka pogovarjala. Ganjen je ponavljal pogovor sultanu. A pomenek o begu je izpustil; smilili sta se mu siroti, ki bi gotovo trpeli, ako bi sultan tudi to izvedel. Kar pa sta otroka pobožnega in ljubega med seboj govorila, ponavljal je gospodu verno.

Zamišljen se je sprehajal mogočni Mehemet še dolgo potem po vrtu. Ljubezen krščanska je tudi nanj napravila mogočen vtis.

«Čudno», dejal je, ko se je vrnil, Abdulahu, ki ga je pričakoval pred palačo z drugimi služabniki, »kako se pri kristijanih bratje ljubijo! Mi mohamedani tega ne poznamo. Lastne brate obsodi sultan v smrt ali vsaj v večno ječo, svoje sestre pa podari kakemu paši ali knezu. Kaj je neki Alahu, usmiljenemu, v večje veselje, ravnanje kristijanov, ali naše? Pa, saj prihaja ondi Vanni-Efendi, veliki učitelj korana, ki zna knjigo prerokov (mir bodi ž njim!) na pamet. Njega povprašajmo!»

In sultan namigne muftiju, ki se je že od daleč pred njim v prah vrgel, k sebi ter ga véde s seboj na bližnjo trato v senco košate platane. Mufti je ponižno s prekrizanimi nogami na gospodov migljaj sedel na travo, sultan pa na skrlatasto blazino, katero so mu na Abdulahov ukaz naglo preskrbeli sužnji. Mehemet pové muftiju svoj pomislek, kako da kraljuje pri kristijanih med brati večja ljubezen, kakor med prerokovimi prvrženci, ter ga vpraša, kaj misli o tem.

Vanni-Efendi sklone glavo proti zemlji, da bi mu bil veliki beli turban skoro zdrsnil z gole glave, prekriza roke na prsih in pravi:

«O senca boga, vsevednega, in sin preroka, s katerim bodi mir! Ni neznan tvoji modrosti odgovor na ta pomislek; le da izkušaš svojega hlapca znanje, katero je v primeri s tvojim znanjem kakor jeden las proti tvoji bradi, vprašuješ zadnjega svojega služabnika. Pravi pa prerok, ki ga je Bog povzdignil, v 109. suri (poglavje) koranovi, katero mu je Gospod razodel v Meki, svetemu mestu: »Govori: O, neverniki, . . . vi imate svojo vero, in jaz imam svojo!« Na videz imajo znabiti res marsikaj dobrega, morda celo boljsega kakor mi; saj ima tudi kača lepšo in svetlejšo kožo kakor človek, in vendar je strupen črv in od Boga zavržena stvar. Naj se torej le ljubijo pri njih bratje in sestre med seboj! Mi pa priznavamo v 112. suri jedinega in večnega Boga, ki ni niti Oče, niti Sin, niti sveti Duh, kakor si domislujejo malikovalski neverniki, katere bo sodnji dan Gospod izročil iblisu (hudobnemu duhu) in za lase in za noge vrgel v pekel, v katerem je najbolj pekoči ogenj.»

»Resnico govoriš, o Vanni, in le besede korana, svete knjige, katero bode kmalu razširila ostrina mojega meča, da bode gospodovala po vsem zahodu. Sedaj mi pa povej, kako je s sužnimi kristijani, ki poslušajo že celo leto naš nauk iz tvojih ust?»

»Naj podeli Bog in njegov hlapec Mohamed tvoji roki moč in tvojemu meču zmago, da pokončaš nevernike do konca sveta!« odvrne Vanni, »zakaj izpreobrnil se ne bodo. Njih srca so trda kot kremen in njih ušesa gluha kakor gozdna drevesa. Tudi mladi sužnji, ki mi jih je izročila tvoja dobrot, da poslušajo koranove nauke in najdejo pot v raj, so trdovratni in zamujejo moje svarjenje; le dva sta pripravljena islam sprejeti.»

»Poznam ju ter sem ju oddal Kara Mustafi«, pravi sultan. »Zaupam jima pa le malo. Kako pa je z Juzufom, mojim oprodo? Ako pripraviš plavolasega dečka do tega, da sprejme islam, deset častnih oblačil in deset mošenj zlatov bo tvoje plačilo.»

Mufti je zvesto poslušal, kako plačilo ga čaka, ako pregovori Valterja; temu je dal sultan ime Juzuf. Nato pa se mu nagrbanči čelo in počasi odvrne: »Juzuf, plavolasi deček, je najtrdovratnejši učenec! Sumim celo, da potrjuje svoje tovariše v nevernosti in zasmehuje z zasmehljivimi opazkami moje nauke. Pohvaliti pa moram njegovo marljivost. Razven one male pokveke nobeden tako lepo ne govori in ne piše turški, kakor Juzuf. Tudi zna prvo suro, ki jo mora vernik moliti, že dolgo brez napake na pamet.»

»Zahtevam torej, da sprejme islam pred prihodnjim bajramom (največji turški praznik)«, pravi Mehemet odločno. »Bodemo videli, kateri suženj se drzne ustavljati moji volji. Pri bradi očetovi — mora! Abdulah, takoj ga pozovi sem!«

Kmalu je stal Valter pred sultanom. Nekoliko je deček le prebledel, ko je videl razsrjeni obraz svojega gospoda in poleg njega muftija. »Sedaj ti pojde za tvojo stanovitnost v veri«, dejal je sam pri sebi ter se priporočil varstvu svojega svetega angelja, v tem ko je klanjal

po turški segi glavo v prah. A začetek pogovora ni bil tako hud, kakor je pričakoval.

»Juzuf«, ogovori ga sultan, »veseli me, da te hvali učeni Vanni, kako se odlikuješ po pridnosti in dobrem napredku. Ako boš ustregel moji želji, povzdignem te, kakor je povzdignil egipčanski kralj onega Juzufa — mir mu bodi! Čegar osodo nam pripoveduje jasni prerok v 12. suri. Saj ti je znana zgodba?«

»O gospod«, poseže mufti vmes, »bral sem učencem to najlepšo suro božjega korana še pretekli teden.«

»O gospod, naj sije milost tvojega obraza vedno nad menoj!« odgovori Valter. »Dobro mi je znana zgodba o egiptovskem Jožefu in znal sem jo že dolgo prej, nego sem čul prvo besedo iz korana. Povedal ti jo bom, kakor je zapisana v svetopisemskih zgodbah, katerih se moramo krščanski otroci učiti.«

Sultan je dovolil in deček je pripovedoval krasno zgodbo tako ljubko, da jo je mogočni vladar z veseljem in zanimanjem poslušal. Seveda je Valter izpustil one smešne dostavke, s katerimi je Mohamed svetopisemsko zgodbo popačil. Muftija to ni malo jezilo, in hotel je kar vmes pripovedovanje izpopolniti. A Mehemet mu je ukazal molčati in naposled rekel: »Pri bradi prerokovi, Alah kristijanov ni prezrl, ko je delil duševne darove! Toda mnogo jim še manjka do polne resnice. Kakor sem čul, naučil si se že tudi prvo suro na pamet. Ako mi jo ponoviš brez napake, obdarim te knežje.«

Valter ni slutil, kake zanjke mu je nastavljal sultan. Prva sura je mohamedansko veroizpovedanje. Kdor jo je pred javnim oblastvom ponovil, ta se je zavezal, kakor so tedaj mislili, da sprejme mohamedansko vero. Valterju se to še sanjalo ni. Ker ni v prvi suri ničesar, za kar bi tudi kristijan ne mogel prositi Boga, ponovil jo je lepo in glasno: »V imenu preusmiljenega Boga, Hvala in slava Gospodu svetov, usmiljenemu, ki vlada ob dnevu sodbe. Tebi hočemo služiti in tebe prositi, da nas vodiš po pravi poti, po poti onih, ki se veselijo tvoje milosti, in ne po poti onih, nad katerimi se jeziš, in ne onih, ki v zmoti blodijo.«

Sultan je pazljivo poslušal. Nato pravi: »Vanni-Efendi, dobro si poučil tega dečka v blažilnih besedah koranovih; in ti, Juzuf, si jih dobro zapomnil in lepo ponovil. Ali pa so morda govorile le ustnice, ali ni molilo tudi srce k Bogu?«

»Tudi srce je molilo«, odvrne deček.

»Torej si pred menoj in tema pričama slovesno izpovedoval Mohamedovo vero in si dolžan odreči se Kristusu in vero vernikov sprejeti!« veselo vaklikne sultan, mufti in Abdulah pa mu glasno pritrujeta.

»Tega namena pa tvoj hlapec ni imel«, odvrne mali suženj preplašen. »Tudi mi kristijani hvalimo in slavimo Stvarnika in Gospoda sveta, upamo, da je usmiljen, in verujemo, da bode enkrat sodnji dan sodil žive in mrtve. Tudi mi mu obljubujemo, da mu bomo služili ter ga prosimo, naj nas sodi po poti svoje milosti in obvaruje zmote. Tako in ne drugače razumel sem besede, tako sem tudi molil k svojemu Bogu.«

»Nobeno izgovarjanje ne pomaga«, odvrne vladar, in čelo se mu nabere v gube. »Govoril si besede Mohameda, preroka božjega, in te besede so tako umeti, kakor jih je umel česčeni prerok sam. Mohamed imenuje tisto pot pravo, po kateri hodijo oni, ki se veselijo milosti božje, vera vernikov, in napačna mu je pot onih, nad katerimi se Bog jezi, zmota nevernikov, med katerimi so v prvi vrsti zaslepljeni kristijani. Dolžan si torej zapustiti njihovo pot, ki vede v pogubljenje, ter hoditi po poti islama, katero nam je pokazal prerok.«

Deček je bil silno preplašen; dosti dolgo je bil med prvimi služabniki sultanovimi, da je poznal sultanovo jezo. Vkljub temu je hotel z božjo pomočjo stanovitno čuvati svojo vero.

»Izprevidim«, pravi pogumno, »da sem grešil, ker sem ponovil Mohamedove besede kot molitev in se obnašal kakor turek. Moj gospod naj vé, da sem storil nevedé. Vere v Kristusa, ki je umrl zame na križu, pa ne bodem nikdar zamenjal z islamom.«

»Kaj? Drzneš se, revše, kljubovati moji volji?« zagromi sultan. »Odreci se na mestu svojemu Kristusu, ali pa čutiš mojo jezo!«

»Rajši umrem, kakor bi zatajil Kristusa.«

»Ni ti treba zatajiti Kristusa«, poseže v besedo mufti, ki je hotel dečku rešiti življenje. »Tudi mi častimo Kristusa in Mojzesa kot preroka, od Boga poslana, in predhodnika Mohamedova.«

»Kristijani ga molimo kot resničnega Boga in ne verujemo, da je bil vaš Mohamed od Boga poslan prerok«, zavrne deček turškega učenika.

»Pes krščanski!« zareži sultan. »Abdulah, takoj mu ukaži za to psovanje naštetih 25 udarcev po podplatih. Potem mu vzemi dragocena oblačila, kakršna nosijo moji strežniki, ter ga obleci v hlapčevske cunje janičarske. Videli bomo, je-li se mu vkloni trda glava, ali mu jo moramo položiti pred noge.«

Zastonj je Valter proseče povzdigoval roke in prosil milosti. Abdulah ga je vlekel s seboj in izročil rabeljnom. Zasmehovaje so okrutni sužnji položili tovarisa na zemljo, in gibki trst je kmalu padal po nežnih dečkovih podplatih. Po vsakem udarcu je vprašal Abdulah: »Ali se odpoveš svojemu Kristusu? — Ali sprejmeš Mohamedov nauk? — Ali hočeš tu končati kakor pes, ali siviati kot sultanov ljubljeneč najvišje časti na zemlji, raju pa veselje, ki je opisuje koran.«

»Ne, nikdar; rajši umrem!« odgovarjal je s početka deček.

Kmalu pa je bilo čuti le še stokanje in ihtenje, in predno je prejel določeno število udarcev, omedlel je mučenec prevelike bolečine. A rabeljni niso nehali; bili so ga, kakor jim je bilo ukazano. Nato so ga odnesli in položili v hlevu na otep slame v kotu. (Dalje sledi.)

Podebe iz življenja.

(Dalje.)

Zidarjevi.

Kako srečno so živeli pri Zidarjevih! Dela je bilo toliko, da Zidar se ustreči ni mogel vsakomur, ki ga je klical. In ker je bilo delo, je bil tudi zaslužek. Materi ni bilo treba skrbeti vsak dan posebej, odkod pač pride denar za jutino; še v skrinji je imela spravljenih par svetlih tolarjev — kajti Bog vé! morebiti pride kdaj mila v hišo . . . In res je prišla!

Nekega dne prinesó Zidarja v hišo vsega bledega. Padel je pri zidanju neke hiše raz oder in si je zlomil nogo; tudi po vsem telesu se je zelo poškodoval. Mati je tarnala in vila roke — a kaj je pomagalo! Zdravnik je vzel prihranjeni denar, Zidar pa ni bil več za nikako delo, čeprav je ozdravel.

Kaj je zdaj početi? Da bi bila vsaj v domači vasi, tam bi se ju ljudje usmilili in bi jima rahločutno pomagali. Toda pred petimi leti že sta se preselila v ta kraj, ker je kazalo več dela. Da bi se pa vračala domu zdaj, ko nista več za nikako rabo — to ne gre. Lahko bi jima dejali: »Kjer sta mladá delala, tam stara prosita« — in prav bi imeli!

Revsčina je prišla k Zidarjevim na stare dni. Da bi bil vsaj sin-jedinec doma! Odsel je pred desetimi in več leti v tujino, da si prisluži denarja. Bog vé, kje je zdaj! Nikdo ne vé zanj, in sam tudi nič ne piše. Tedaj ni drugače, kakor da delata z vsemi slabimi močmi za skromni vsakdanji kruh. Koliko sta trpela uboga Zidarjeva, ko sta se žgala na polju o vročih poletnih dneh za tiste borne krajcarje, ki sta si jih s tem zaslužila. Pa vendar nista tožila svoje nesreče drug drugemu, in srečna in zadovoljna sta legla spat po večerni molitvi.

Tako je prišla jesen.

Bogat kmet v jedno uro oddaljeni vasi jima je naročil, naj mu pomagata pri poljskem delu. Pot je bila sicer dolga — a drugega zaslužka ni bilo, in tako se odpravita zgodaj o zori, da prideta še o pravem času, kamor sta namenjena. Kmalu se dobro ugrejeta, a vendar krepko stopata dalje . . .

Kar začujeta za seboj nagle korake. Doide ju mlad potnik, ves zaprašen in truden.

»Morebiti veste Vi, oče, koliko imam še do Ljubljane?«

»Če jo mahate tako kakor zdaj, ste v dobrih treh urah tam . . .«

Na te besede mladenič še bolj pospeši korake. Videti je bilo, da se mu zelo mudi. Žalosten gleda Zidar za njim, kakor bi se spomnil prejšnjih lepših dni, ko je bil tudi sam še tako čil in krepak.

Oba se že dobro utrudita, in pot se vije, kakor bi vodila v večnost. Naenkrat pa Zidar obstoji, aklone se in pobere težko usnjeno listnico, ki je ležala v prahu. Počasi jo odpre in pogleda vanjo; takrat pa se zgane in strmi, kakor bi bil okamenel.

»Bog nas varuj skušnjave!« izpregovori prestrašen. Njegova žena pogleda v listnico, polno bankovcev in

zlatov, in vzklikne: »To bi naju lahko rešilo revščine in muk«. In ko mož ne odgovori, pravi dalje: »Morda nama je to sam Bog poslal, da naju obvaruje nadlog.«

Najbrže je stari Zidar niti poslušal ni, kajti govoril je, kakor sam za-se:

»Nikdo drug ni denarja izgubil, kakor óni popotnik. Na vsak način ga mora dobiti nazaj! Ali kako? On naju ne pozna, midva pa njega ne. To je gotovo, da denarja ne smeva obdržati. Prej ali slej se bo že oglasil, kdor ga je izgubil — saj to je gotovo vse njegovo premoženje. Moj Bog, koliko denarja! . . . In vendar, ali bi mogla biti srečna, ko bi obdržala to listnico? Ne! Šestdeset let imam, in če sem bil pošten doslej, hočem tudi pošten ostati!«

»Prav imaš!« odgovori žena. »Toda kaj je storiti? Tujec se bo spomnil morda še-le v Ljubljani, da nima listnice — kako more potem vedeti, kje jo je izgubil?«

Zidar nekoliko pomisli, naposled pa reče: »Najbolj pametno bo, če greva za potnikom. Res je sicer, da ga doiti ne moreva, ali prav lahko je mogoče, da zapazi svojo nesrečo in se vrne.«

Kakor je rekel, tako storita.

Komaj pol ure hodita, kolikor hitro moreta, ko zagledata od daleč potnika, ki jima hiti naproti. Njegov obraz je prestrašen in vpraša ju hitro in z razburjenim glasom:

»Ali niste videli na cesti usnjene listnice?«

Stari Zidar vpraša previdno: »Kakšna pa je bila?«

Ko jo tujec natanko opiše, pa mu jo izroči z besedami: »Poglejte, če je vse tako, kakor je bilo . . . Koliko je bilo notri, nisem štel.«

Tujca ganejo te besede. Tako ubožni ljudje, pa tako pošteni! Tri svetle zlate vzame iz listnice in jih stisne starcu v roko. Oba se zahvaljujeta prav od srca, kajti dobila sta več, kakor bi si prislužila v treh mesecih.

Mladi potnik pogleda na uro in vzdihne: »Zdaj je prepozno, da pridem o pravem času domú, kajti vlak gotovo prej odide . . . Škoda, škoda!«

»Ali je morda kdo Vaših ljudij umrl, da se Vam tako mudi!«

»Ne! Sploh še prav nič ne vem, kako se očetu in materi godi . . . Odsel sem pred desetimi leti v Ameriko; tam sem si prislužil precéj denarja, in zdaj se vračam, da olajšam roditeljem življenje na stara leta . . . Hotel sem ju iznenaditi še danes, zdaj pa mi to ne bo več mogoče.«

»Ali je daleč Vaša domača vas?«

»Globoka vas na Dolenjskem . . .«

Starcu postane nekako čudno pri srou.

»Ali Vas smem vprašati, kako se pravi pri Vaši rojstni hiši?«

»Pri Zidarjevih . . . Jaz sem Tone Zidarjev, sin-jedinec!«

Mati vzklikne: »Tone, moj sin, kaj me ne poznaš več?«

To je bilo srečno svidenje, in še srečnejše je bilo življenje odslej pri Zidarjevih . . .

Misijoni.

Mučenci v južnem Šantungu.

Južni Šantung je apostolsko namestništvo za-se. Kitajcem sveta in znamenita je ta pokrajina zlasti, ker je tu domovina drugega »svetnika« kitajskega, imenitnega modrijana Meng-tsu-a. Pogani iz spoštovanja do tega »svetega« moža, ki je živel v 4. stoletju po Kristusu, sovražijo vsakega drugoverca. Kaj, da bi onečestevali kristijani celó oni kraj, kjer biva še sedaj pravi potomec starega modrijana? Temu se upira poganski napuh vseh »učenjakov«, vseh učencev velikih mojstrov in ustanoviteljev kitajske vere, Konfutse-ja in Meng-tsu-a. Sveta vera po ima preveliko moč v sebi, mnogo večjo, kakor poganski modrijani. Vkljub vsemu nasprotovanju so ustanovili blagovestniki nekaj krščanskih občin tudi v teh pokrajinah. Seveda so bile te občine modrijanom trn v peti, pred vsem občina Buoliang, kjer je bilo dvajset krščanskih družin. Pogani so jo skušali lansko poletje s silo zatreti, toda ni šlo; krščanska občina je še lepše cvetela, še vneteja postala. Jednako pa je rasel tudi srd poganov, le še prilike so iskali, da bi ga tudi v dejanju pokazali.

Zadnji dan leta po kitajskem štetju je vedno velik semenj. Zbralo se je tudi to leto sila ljudij; prišli so pogani, pa tudi kristijani. Pogani so iskali razpora s kristijani. Zbesedi se res neki kristijan s poganom — dosti je bilo. Najprej je prišlo na mestu do majhnega praskanja, huje pa je še prišlo.

Drugi dan so praznovali Kitajci novo leto. To je vselej svet dan, povsod mora vladati mir. V Buoliangu ga ni bilo. Prišel je divjati vihar proti kristijanom. Druhal poganov je na večer med divjim tuljenjem udril v krščanske hiše. Vodili so jo »učenjaki«. Muže so vse povezali, katere so dobili, uropali so, kar so mogli odnesti, hiše so zažgali, celó nekaj žen so povezali. Sedaj so se spravili nad uboge jetnike. Goreče hiše so razsvetljevale temno noč, da so divjaki lahko mučili svoje žrtve. Z noži, kameni, palicami je udrihala druhal po neoboroženih kristijanah. »Le po njih, mi smo odgovorni za vse!«

V severnem Buoliangu so 20—30 krščanskim družinam porušili domove. Toda poganom še ni bilo dosti. Še v tisti noči se zapodé tudi v južni Buoliang, kjer ponové svoje grozno počenjanje. Vzhajajoče solnce je posijalo drugo jutro na štirideset ranjenih žrtev, ki so ležale pol nezvestne na bojišču. Nekega kristijana so zalotili na postelji. V hipu so ga razparali, roke in noge pa mu zdrobili. Vse truplo je bilo kakor jedna sama rana. Mučenec je izdahnul že v jutru. To je bila prva žrtva, dragi ranjenci bi ga bili še lahko zavidali.

Ze čez malo ur je bila divja druhal zopet na nogah. Od 40 ranjencev jih je vzdihovalo še 23 na bojišču — lahko ranjeni so se poskrili. Pogani so zopet planili nad onih 23 spoznavalcev ter jih zvlekli v svoj tempelj pagodo, kjer so jih pustili zvezane.

Mislamo si, kako se je sedaj godilo tem ubogim kristijanom, kojih nekateri so sprejeli še-le pred dvema ali tremi meseci krščanstvo, nekateri celo še krščeni niso bili. Sedaj pa tako ležati v lastni krvi, poganom v zasmeh. A ne le telesne muke jim je bilo prestajati, izkušnjavec se je lotil tudi njih duš. »Bodite vendar pametni, odpovejte se tej tuji veri in takoj ste prosti ter si lahko doma celíte svoje rane«, prigovarjali so jim prijatelji. — Milost božja, velika si, ker tako močno vplivaš na slabotna, še neutrujena človeška srca! Le milost sv. Duha more tako spremeniti slabotna bitja.

(Konec sledi.)

Razne novice.

(Milostivi gospod knezoškof lavantijski dr. Mihael Napetnik) bolehalo že šest tednov vsled vnetja zgiba v kolenu. Kakor se poroča iz Maribora, se je bolezen zadnje dni shujšala. Mili Bog daj, da se jim kmalu obrne na bolje!

(Vabile.) V sredo po Velikinoči, to je dne 17. aprila bo shod katol. slov. društva za radoljski pri sv. Duhu ob bohinjškem jezeru po dokončani službi božji ob 10. uri dopoldne. Ker imajo Bohinjci ta dan zaobljubljen praznik, in ker iz obeh dolin pridejo s sv. mašo k sv. Duhu, je upati obilne vdelezbe. Natančneje vspeled bo o pravem času prinesel »Slovenec«. Odbor katol. slov. društva v Radoljici dne 30. marca 1895. Janez Vurnik, predsednik. Janez Ažman, tajnik.

(Iz deželnega šolskega sveta.) Imenovani so gg.: Jožef Medič za nadučitelja na Jesenicah, Ivan Petrič za učitelja v Rudniku, Jožef Gorečan za učitelja v Radečah pri Kranjski gori, Alojzij Sežun za učitelja na Velike Poljane, Jožef Petkovšek za učitelja v Velesovem, Matilda Božič, dosedaj na zasebni šoli »Sloge« v Gorici, za učiteljico v Metliki in Antonija Mikota za učiteljico na dvorazrednici v Cirklijah; Maks Ivanetič je vsled lastne prošnje začasnó vpokojen.

(† Janez Ev. Vovk.) Iz Šent Jerneja se nam poroča: Umrl je dne 25. marca dopoldne ob 9 uri veleč. gosp. Janez Vovk, vpok. župnik in duhovni svetnik v Št. Jerneju na Dolenjskem. — Pokojni je bil rojen v Lescah 29. sept. 1826. l. in 30. jul. 1850. l. posvečen. — Pogreb je bil v sredo 27. marca ob 9. uri dopoldne. Svetila mu večna luč!

(Zahvala.) Podpisana se v imenu cele fare zahvaljuje preč. gg. Haidrihu, Nezmahu in Navinseku za ves trud in napor, katerega so imeli v dneh od 16. do 26. marca t. l. o priliki sv. misijona v Šturijah. Bog jim povrni in Bog blagoslovi njih delovanje! — Šturije, dne 27. marca 1895. — Janez Defranceschi, župan. — Mih. Arko, župnik.

(Iz Št. Janja): Od 17. do 26. marca smo imeli tu v Št. Janzu ljudski misijon. Vabila sta ga prečastita P. P. jezuita gg. Fr. Doljak in Jak. Vrhovec. Z

veseljem sta blaga gospoda to težavno delo prevzela, z vso navdušenostjo, z apostolsko gorečnostjo sta je nadaljevala in dokončala. Hvala jima prav priserčna za nam skazano ljubezen in dobroto. Iz dna srca kličemo: Bog jima trud plačaj! Preč. gg. misijonarja sta tudi očitno zahvalo izrekla vsem čast. gospodom sosedom, ki so o času sv. misijona tukaj pomagali spovedovati. Zahvaljujemo se jim tem potom i mi. Sv. misijon je bil dobro obiskan. Čez 2100 jih je bilo obhajanih. Ljudje so prav veseli in zadovoljni, da je bil tukaj misijon. — Bog daj svoj blagoslov!

(† Mina Pogačar.) Dne 23. marca je umrla v Vrbi v svojem 83. letu najstarejša sestra † knezofka Ivana Zlatoustega, Mina Pogačar. V notranjem popolnoma zdravo je oslabil bolestopna udnica tako, da si od Krizostomove smrti ni mogla donasati jedi s svojo roko. Silne bolečine je imela svojih 20 let tudi v čeljustih. A tožila ni nikoli. Pokopal jo je 25. marca na Breznici stari hišni prijatelj vodi gospod Tomo Zupan v spremstvu brezniskega župnika g. Toma Potočnika ter očeta Rajnerja Kokalj iz Ljubljane. Naj pokojnica po hudem časnem trpljenju vživa večnega veselja!

(Kmetijsko predavanje.) Iz Polja, dne 18. marca. Včeraj došel je k nam gosp. tajnik G. Pirc predavat o kmetijstvu, živinoreji in sadjarstvu. Poslušalcev je prišlo do blizo 200. Stisali smo mnogo koristnega, posebno o živinoreji. Upati je, da njegove prepričevalne besede ne bodejo ostale — vsaj pri nekaterih — brez sadu. Govori se, da se pri nas osnuje kmetiška bodružnica, kar je jako želeli. Da bi se to le prav kmalu zgodilo.

(8 Štajerskega.) Predsednik okrožnega sodišča v Celju je imenovan gosp. Rudolf Ullepitsch pl. Krainfels. Mož je po mišljenju Nemec, tedaj nimamo vzroka se ga veseliti. — Ostudnemu proslavljanju 80 letnice Bismarkove odločno ugovarja v imenu štaj. Slovencev »Slovensko društvo« in obč. zastopi trgov: Mozirje, Sevnica, Šoštanj in Velenje. Bismark je največji sovražnik Avstrije in sv. katol. cerkve in njega bi zvesti Avstrijci slavili?! Nikoli. — Gg. deželni poslanec so izrekli zaupnico obč. zastopi: Marija Gradec pri Laškem, Bučevci, Sv. Križ in Vučja ves pri Ljutomeru. — Južnoštajerska hranilnica in celjska posojilnica vro napredujeta; lani ste imeli 23.439 glđ. 78 kr. dobička; celjska mestna (nemška) hranilnica močno zaostaja; lani je imela le 12.995 glđ. 93½ kr. dobička, leta 1891. pa dvakrat toliko. — V okrajni zastop ptujski je izvoljenih 22 Slovencev in 18 Nemcev. Živel! zavedni slov. volilci! — V Gradcu se snuje zabavno in izobraževalno društvo »Edinost« za slov. delavce in obrtnike. Društvo ne bo politično; namen mu bo gojiti domače petje in siriti omiko z dobrimi časniki in knjigami. — V Celju in okoli Brežic (na Dobovi) so imeli veliko povodenj. V silno naraslem potoku Dobrnici pri Dobrni je utonil priden 15leten mladenič Jernej Čerenak. — Skušnje za učiteljsko sposobnost se začnejo v Mariboru dne 6. maja. — Pri Veliki Nedelji se snuje gasilno društvo, toda kakor se čuje bo poslovalni jezik nemški. Ali to ni sramota za slovensko Veliko Nedeljo?! — Pri Št. Ilju v

Slov. goricah je na parah ležeči Mariji M. mačka odgriznila nos! — Na Runči blizu Ormoža so hudodelci umorili viničarja Simoniča in potem zažgali njegovo koč. Hudobneže imajo že pod ključem. — V Stavenskem vrhu blizu Radgone je 77letni kočar Janez Jančar, ker je bil pijan, padel v mlako in utonil. — V Jursincih pri Ptujju se je obesil v pijanosti samski posestnik Lenart. To sta pač glasna opomina k treznosti! — V stolni cerkvi v Mariboru je od 31. marcija do 11. aprila obnovljenje sv. misijona; vodijo ga trije č. oo. jezuiti v nemškem jeziku. — V stalni pokoj je stopil č. g. Fran Walter, župnik v Rajhenburgu. — Umrl je v Brežicah preč. g. Fr. Ferencak, župnik in dekan v pokoju v 74. letu svoje dobe. Naj počiva v miru!

(Umrl) je v Št. Lovrencu ob Temenici učitelj gosp. Vincenc Kmet po daljšem bolehanju. K zadnjemu počitku spremilo ga je 22. marca jako veliko število tovarišev-učiteljev, oziroma učiteljic, nekaj sosednih duhovnikov in obilno ljudstva. N. v. m. p.!

(Promet na pregi Grosuplje-Štraža) je pretrgan od 27. marca. Pri višnjegorskem predoru se je zemlja vtrgala nad vhodom v predor. V torek popoldne je imel vlak nad jedno uro zamude in ko smo se z večernim vlakom peljali v Ljubljano, smo morali iz vlaka stopiti, čez blato lezti in peš iti skozi cel višnjegorski predor. Iz hriba je namreč začela voda dreti in je splazila seboj tolike zemlje, da jo je celo v predor nad 30 kub. metrov vrglo. Noč in dan dela okolu 80 delavcev, a vključ temu bo proga gotovo teden dni zaprta. Kar spodej odpeljejo — se jim sproti poplazi in najbrž ne bo miru, dokler sneg nad predorom ne skopni. Dejali bi k delu več ljudi pa nimajo prostora, ker je od predora proti Višnjigori se nekaj časa ozek presek. Čudno in nepraktično postopa železniško vodstvo, da stvari v časnike ne sporoči, človek je še-le takrat zve, da ne bo mogel dalje, ko gre na kolodvoru po karte, tudi na nobenem kolodvoru ni zapisano, katere proge so ustavljene. Tudi se mi ne zdi prav, da gredo vlaki od Višnjegore na Novo mesto isti čas, kakor so prej hodili, kajti vsi potniki morajo iz Grosuplje ali peš ali z vozom in nijedni ne najdejo vlaka v Višnjigori, in tam morajo čakati pol dneva na prihodnji vlak.

(Iz Kemende) 29. marca. Mnogo dežja in topečega snega povzročilo je, da je tukajšni sicer mirni in tihi potok »Pešata« ogromno narasel. V sredo zjutraj zarano odpravila se je priletna ženica »Prinka« iz Gore v tukajšnjo farno cerkev opraviti velikonočno izpoved. Pot peljala jo je čez brv preko tega potoka. Revi je bržkone izpodrsnilo, padla je v deroče valove in se utopila. Še-le včeraj našli so mrtvo truplo zapleteno v grmovju komaj dober streljaj od imenovane brvi.

(Z Javskih hribov.) Od mnogih krajev se poroča kako sekajo ljudje sadno drevje, ker ne morejo priti do gozdov vsled prevelikega snega. Tudi pri nas je taka. Padla je že marsikatera hruška, jablana, češnja itd. Toda škoda, katera se napravlja s tem sadnim vrstvom, se še primerjati ne da škodi, katero nam povzročuje nekdo drugi, kateremu so izročeni sadni vrtovi na milost

in nemilost. In ta je nedotakljivi zajec. Ni ga skoraj večjega kmetovalčevega sovražnika, kakor je ta zival; in vendar je zavarovano njeno življenje s tako strogimi postavami. Solze so mi silile v oči, ko sem šel pred nekoliko dnevi v svoj sadni vrt, ter že od daleč videl, kako so oglodana najlepša drevesca, akoravno so bila zavarovana z najbolj priporočljivim mazilom. In ne samo meni, ampak skoraj vsem tukajšnjim posestnikom je tako uničeno mlado sadno drevje. Res nevolja mora obiti vsakega, kdorkoli ima še kaj srca do ubozega kmeta, kadar bere, kako se je zboljševal lovski zakon v deželni zbornici. Toliko pritožb, toliko prošenj, pa vse ni nič pomagalo! Ali se ne pravi to očitno se norčevati iz kmeta? Ali smo vas zato izvolili v poslance, da bi kovali postave, katere varujejo divjačino, ki nam uničuje to, kar edino nam še prinaša potrebnih dohodkov, da zamoremo plačevati velikanske davke, neizmerne doklade in naklade? Mislím, da so se sedaj odprle oči vsakemu kmetovalcu, da spozna, kdo ima srce ranj in kdo ne. Torej kmetovalci, ne pozabimo tega, kadar se nam približajo nove volitve. Nikar se ne dajmo oslepariti od ljudi, ki sicer imajo ljubezen, pa ne do nas, ampak do zajca, največjega sovražnika naših sadnih vrtov. Liberalnega kandidata ne bomo nobenega volili. Taki le skrbé za lov, za gledišče, za notarje, vse eno pa jim je, ali ima kmet za sol ali nima.

(Španski kralj) odpotuje, kakor poroča Gaulois in več družih francoskih listov, meseca septembra v spremstvu svoje matere in svojih dvornikov preko Pariza v Rim poklonit se sv. Očetu, ki je že večkrat izražal željo, videti vladarja vnetega katoliškega naroda. Iz Rima se baje poda v Neapel in Genovo, kjer ga bo čakalo brodovje. Ž njim odrine v Madrid preko Barcelone. Kralj je star osem let.

(Iz Trnja na Pivki) 26. marca: Na praznik Marijinega Oznanjenja je šla 74letna ženica iz Paličja od večernic. Po poti pa je zašla in ker je le ni bilo domov, šli so jo iskat. Iskali so jo povsodi in drugi dan šele jo najdejo 1½ uro daleč na Vlačnem. Živa je bila še, a govorila ni več. Po poti proti domu jim je umrla. Ker je celo noč deževalo in močan veter vlekel, tema pa egiptovska, razjasnimo si lahko stanje ženičino. Bila je vrhu tega kratkega vida. Ko bi bila pot iz Trnja v Paličje vredna imena »pota«, seveda bi ne bilo lahko mogoče kaj takega!

(Nesreča pri pogrebu.) Ko so spuščali v mestu Feltre rakev v grob, se je podrl del obzidja tamošnjega pokopališča in zasul več žalujočih. Duhovnika so potegnili mrtvega iz razvaline, dve drugi osebi sta kmalu potem umrli vsled ran. Trije žalujoči so nevarno ranjeni, 15 lahko.

(Amerikanske novice.) V Pittsburgu nameravajo ondi bivajoči Slovenci zidati lastno cerkev. Ker pa sami ne vzmorejo vseh stroškov, zato se po »Amer. Slovencu« obračajo do rojakov, naj jih gmotno podpirajo, da pridejo prej do svoje cerkve. Napravili so v ta namen loterijo. Srečke so po dolarji, razprodaja jih Josip Gorisek. — Misijon za Slovence se je vršil v Jolietu Ill. od 16.

do 19. marca. Razven domačega župnika g. Šusteršiča so pridigovali in spovedovali slovenski rojaki gg.; Bajec, Solnce in Hribar. — Slovenec J. Vertin v Virginiji, Minn. si je pri delu zlomil nogo in se tudi sicer precej poškodoval.

(Avstrijski romarji v sveto deželo.) Petindvajset avstrijskih romarjev je na potu v sveto deželo. Med njimi je tudi naš rojak preč. g. dr. Fr. Sedej, c. in kr. dvorni kapelan in vodja Avgustineja. Pot jih véde preko Aleksandrije, Port Saida, Jafe in od ondod po železnici v Jeruzalem, koder bodo praznovali velikonočne praznike. Na potu je 6 duhovnikov, 15 posvetnih mož in 4 ženske. Bog jih vódi in srečno pripelji domov!

(V deželno komisijo za uničenje trtne uši so za bodoča 3 leta od deželne vlade imenovani gg. vodja Rihard Dolenc, veleposestnik Janez Globočnik in deželni poslanec Fr. pl. Langer. — Deželni odbor je imenoval dr. Jos. Vošnjaka in c. kr. kmetijska družba vino-rejskega učitelja Fr. Gombača.

(Konjske parne sile.) Nekdo je izračunal, da je leta 1888 pri vseh omikanih narodih na svetu delalo 50 milijonov konjskih parnih sil. Jedna parna konjska sila ima moči za tri navadne konjske sile, in jedna navadna konjska sila za sedem človeških sil. 50 milijonov parnih konjskih sil stori tedaj toliko, kakor 1000 milijonov ljudi. Teh 1000 milijonov delavcev pa so narodi dobili šele v zadnjih desetletjih na pomoč, kajti l. 1840 je delalo po omikanem svetu samo s 1,650.000 parnih sil. Žalibog, da stroji le bogatino služijo v korist, revežem pa kruh odjedajo.

(Ples — v postu) v predvečer sredpostne nedelje 23. marca se je vršil na Ruperčevrhu v gradu poluternjenega žida dr. Schlesinger-Gorjany-ja. Povabil je k temu balu nekaj novomeške gospóde, zlasti uradnike okrajnega glavarstva ter pet poročnikov iz Ljubljane. Plesali so menda do 10. ure v nedeljo zjutraj. Kakor se čuje, je g. graščak na sobotni večer 30. marca zopet ples napovedal! — Tako dela ta oholi Nemec na slov. zemlji, človek bi si skoro mislil, da so srednjeveški graščaki zopet oživel v kranjskih gradovih. Ni zadosti, da postopa tako neusmiljeno s svojimi delavci v tovarni na Gorjancih, da delavci, ki so poprej vplačevali svoto v bolniško blagajno, potem niti krajcarja ne dobe, ako zbolé, sedaj skuša še moralno spriditi naše dobro ljudstvo. Ako g. Gorjany doslej ni še vedel, da na Kranjskem se postni čas spoštuje, povemo mu mi sedaj. Ako pa boče še nadalje tako postopati, kakor je začel zadnje mesece, potem naj se vrne čim prej tje, odkoder je prišel! Židovska móra slovenskega ljudstva ne bo pestila in tlačila!

(Deber izgovor.) Zena: »Ali greš že zopet na lov, vsaj vendar vedno prazen prideš domu.« Mož: »Veš stara, to je takole: Kadar koli mi kaki zajec na piko pride, se mi zasmili, in zato rajše zraven njega vstrelim.

(Boj v železničnem vozu.) Tovorni vlak je pripeljal v Ravarasko (Galicija) menažerijo divjih zverin. Ko je obstal vlak na postaji, so hiteli vsi strežniki k jednemu vozu, iz katerega se je čulo grozno rujovenje. V vozu zapazijo tri levinje boreče se s tremi hijenami in dvema

medvedoma. Jednega medveda so bile že raztrgale lačne levjine in požrle, drugemu so odtrgale jedno nogo. Zraven tega ranjenega medveda je ležala zadavljena hijena. V bližnjem oddelku sta mirno ležala dva velika leva. K sreči je prišel kmalu gospodar teh zverin, Klucky. Kljub nevarnemu položaju je skočil med divje popotnike in jih je razgnal. Za plačilo ga je ugriznil jeden medved. Klucky-ju preti sedaj velika zguba. Zato zahteva sedaj sodnijskim potom odškodnino od železničnega vodstva.

Kava in otroci. Stariši časih tožijo, da njih otroci telesno pešajo, ker jih v šoli preobkladajo z duševnimi deli. A hiranju vzrok je veliko večkrat neprimerna hrana, katero dobiva mladina. Posebno nevarno je, otrokom dajati veliko ter močne kave, ki razdraži živce in ni redilnega nima v sebi. Za otroke je čisto mleko, ali pa tako, kateremu se prideva nekoliko sladke kave, kakorino izdeluje n. pr. Kathreinerjeva tovarna. To je mladim in starim prijetna in redilna pijača.

Tržne cene v Ljubljani

dné 30. marca.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	7	30	Špeh poveljen, kgr.	—	64
Rož.	6	20	Surovo maslo.	—	72
Ječmen.	7	—	Jajce, jedne	—	2
Oves.	6	20	Mleko, liter	—	10
Ajda.	6	65	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso.	7	50	Telečje	—	70
Koruz.	7	—	Svinjako	—	64
Krempir.	3	40	Kostranovo	—	44
Leča, hkl.	12	—	Pilanc	—	7
Grah.	15	—	Golob	—	18
Pislo.	12	—	Seno, 100 kgr.	2	14
Maalo, kgr.	—	90	Slama.	1	90
Maot.	—	66	Drva trda, 4 kub. mtr.	9	—
Špeh sveč.	—	54	„ mehka.	6	—

Na prodaj je

nepokvarjen šivalni stroj; kdor ga hoče kupiti, naj se oglasi pri lastniku **Frano Butara** v Cirkijah št. 41, pošta Krškava, Dolensko. 232 1

Išče se

227 2

oženjen samostalni pristavnik (majer)

za večje posestvo na spodnjem Štajerskem. — Zahteva se praktična izkušenost v poljedelstvu in živinoreji, posebno kar se tiče govedi in prašičev. Zmožnost slovenskega jezika neobhodno potrebna. Vprašanja: **Fr. Kaiser** v Ptuj.

Najboljša, izredno okusna je

župnika Kneipp-a sladna kava

OCHRANNA-ZNÁMKA.

v rdečih štirioglatih zavitkih s sliko župnika Kneippa.

Oelzova kava

v rdečih okroglatih zavitkih. 24=7

Vsaka posebej porabljena ali pomešana nameščena popolnem navadno zrnatu kavo.

Dobivata se v vsaki boljši prodajalnici.

Kjer ni zaloga, pošlje je izdelovatelj (Oelz v Bregencu) po pošti v zavojih po

4 1/2 kilograma za glid 210.

639 24-16

Loterijske srečke.

Dunaj, 23. marca:	26,	1,	26,	10,	47.
Gradec, 23. marca:	67,	39,	40,	11,	14.
Line, 30. marca:	14,	30,	86,	35,	92.
Trst, 30. marca:	89,	38,	18,	83,	14.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 18. aprila 1895 zvečer.

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubal pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Ovet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 glid. 25 kr.

Martinceljske kapljice za želedec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 glid.

Planinski zeliščni ali prani sirop za odraslene in stroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 glid. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želedec pri zabasanji, skazenem želedu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 glid. 5 kr.

Redilna štupa za živino za odstranjevanje potrebe pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček s rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 glid.

Ovet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju nog, strpenju v boku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hihah. — Steklenica s rabilnim navodom vred stane le 1 glid., pet steklenic s rabilnim navodom vred le 4 glid.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto raspošiljajo. 144 (24-22)

Tak-le je izvorni zavoj pristne

Kathreiner-jeve kave.

1/2 kile 25 kr.
Je povsod na prodaj
toda

Pozor!

Varujte se ponarejenega blaga,
ki ga nekateri iz sebičnih namenov
ponujajo ali **odprto**, ali pa v dobro
ponarejenih podobnih zavojčkih.

205 3-1

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5

222 2 naznaja, da je ravnokar prejel

mnogo novega blaga

za letna oblačila. Posebno priporoča prav
lepo sukno (štof) in cajg za moške
obleke itd. 160 10-6

Dobil je tudi posebno lepo in trpežno

volnato blago

za ženska oblačila. Prav lep cajg gladak
in na kritice izdelan, dalje krasne svilnate
rute najnovejše baše za velikonočne praznike.

zadnja cena

POVESTI

VII. zvezek:

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

**Vsi stroji za kmetijstvo,
vinarstvo in moštarnstvo!**

IG. HELLER, Dunaj,

22 Praterstrasse 49.

225 1

Mih. Lavrič nasl. F. Grošel

trgovina s spicerijskim blagom in dež. pridelki

v Ljubljani na Poljanski cesti št. 11

priporoča različnega travnatega semena, domače in nemške
detelje, predenice proste, kar ima samo zato vrejeni stroj.
Pristni ribniški ščel, raznih vrst velikanske pose, laške repne
seme, kaps (kaselsko seme), laneno seme (preslej), konoplja,
sploh zanesljivo kaljiva semena. 216 3

Vnauja naročila izvrši hitro in natančno.

Zahvala.

230 1

Tem potem se priskrbeno zahvaljujemo za odkrito-
srčno, velikočinske dokaze sočutja in ljubezni ob boleznih
in smrti naše iskreno ljubljene hčerke, oziroma sestre

Tončke,

ki so se nam v tako obilnem številu skazovali v naše
največje tolažbe nam prebitke izgube. Vlasti se za-
hvaljujemo domačemu gosp. županu za skrbno dušno
pomoč, čast. gg. sosednjim župnikom za blagovoljno
spremitvo, občinskemu odboru s g. županom na čelo,
gg. učiteljem, sorodnikom, prijateljem in znanem,
vašim in onim, ki so prihitali iz Radovljice, Kropce,
Molca, Dobrave, Lesca, Hleda, položili na nje rakev
prekrasne vence in jo spremili k večnemu počitku.

V Kamni Gorici, dne 29. junija 1895.

Žalojoča rodbina Žvanova.

CENIK vin vipavske in istrske vinarske zadruge.

V skladišču v Šiški št. 9 nad 56 litrov:

	hektoliter
Vipavsko belo I. . . po gld. 24.— do 25.—	
II.	23.— " 23 50
Vipavski Rulandec, desert . . .	37.—
Rizling	30.—
Sipa	37.—
Burgundec	—
Istrski teran, stari	16.—
novi	18.—
Istrsko belo	19.—
Istrski Refoškot	35.—
Refoško 100 but.	90.—

V pivnici (na drobno) na Bregu št. 1:

	liter
Vipavsko belo, staro . . . po gld. —36	
novi	—36 do —40
Vipavski Rulandec	—52
Rizling	—48
Sipa	—52
Burgundec	—
Vrhpoljske butelj.	1.20
Istrski teran, stari	—32
novi	—32
Istrsko belo	—32
Istrski Refoškot	—50
Refoško buteljka	1.20

Zadruge razpošiljati vzorce in vina direktno.

Vsako

kateri rabi odlikovano želečevro tinkturo lekarne Piccoli-jeve pri „angelju“ v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želečev, lahko prebavlja jedila in se obrani zaprtju telesa.

Cena steklenice je 10 novcev.

Vnanja naročila razpošilja proti povzetju noska.

148 24-23

Največja zaloga raznega semena

n. pr. večne nemške detelje (lucerne), štajarske detelje, inkarnatke, turške in travniške detelje, raznih vrst velikanske pese, ki je splošno znana kot najboljša krma; potem travna semena za suha, mokra, pečena ali ilovnata tla. Velika zaloga raznih semen salate, kumar, peteršilja, zelene, sladkega graha, fižola in drugih zelenjadnih vrst.

Mnogobrojnega poseta prosi

Peter Lassnik
v Ljubljani.

211 (5-4)

Pozor!

Onim, kateri nameravajo staviti nova poslopja, oziroma prenavljati stara, priporočam

izvrstni, preskušeni 208 4

kranjski škrl (Schiefer)

kateraga ne prekosi niti opeka, niti ploščevina. Dobiva se pri meni v večjih in manjših množinah prav po nizki ceni. Prevzamem tudi elegantna dela na zvonikih, cerkvah itd.; delo izvršim povsem povoljno in cenó. — Za trpežno blago in dobro delo jamčim za več let.

96 5-5

Franjo Kovič

v Osredkih, p. Dol (Lustthal), Kranjsko.

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

220 8 dve po 194 5-1

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz tompaka 40, 50 gld.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščine, iz kositarja po 1.50 gld. iz medenine 5 gld.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vzdati.

!!Pokrivanje zvonikov!!

Barvanje zvonikov

napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne železne ograje, vrata, mrežja za pokopališča itd.

kovino - tiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta že 25 let s največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani pravi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jaši in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahke si privajajoči obliki, je jako koristno za naraščanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo naraščanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za ravnanje. (Polovičnih steklenic ni.) 196 20-8

Svarilo!

Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različni od našega originalnega 23 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj to sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi lupili kake ponaredbe! 627 20-16

Osrednja razpošiljalnica za provinco: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gg.: lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, G. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, A. Mizsam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizsam, drog.; v Bressah: A. Ruppert; na Sovodjém (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Ormožju: J. Blažek; v Velikovi: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Schichtovo patentno milo

z varstveno znamko labuda, je neporekljivo najbolje sredstvo, da dobiš **anežnobelo perilo**, za čiščenje volnenega, svilnega in barvastega blaga,

kakor dokazano najtolsje **raskuševalno sredstvo** za vsakršno perilo in pri tem popolnoma neškodljivo za perilo in roke. 155 11

Zaradi izvrstne kakovosti so sloveča tudi **Schicht-ova štedilna jedrčna mila**,

katerih ne presega noben konkurenčni izdelek. Ta mila imajo po tem, kake vrste da so, jedno teh-le varstvenih znamk: 302 12-11

Jurij Schicht, Ustje ob Labi (Aussig a. d. E.),
tovarna za milo, sveče in palmovo jedrčno olje.

Pri zlatem drži.
jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen
Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **universalne kroglice** imenovane, so staro-
znano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih
zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh
kroglic velja: 1 škatlica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatlicami 1 gld. 5 kr., pri
nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto
pošiljavo: 1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji
4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne more
odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrecno **Pserhoferja kri čistilne krog-**
lice in gleda na to, da ima vsaka škatlica na pokrovu na navodilo za rabo stoječi imenaki
pečat **J. Pserhofer** in sicer v **ružeči** barvi. 190 12 11

Balsam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavo 65 kr. —
Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška**
maša za protin, 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potenju nog**, škatlica 50 kr., s frankovano
pošiljavo 75 kr. — **Balsam za gušo**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr. — **Zdravilna**
esencia (Praške kapljice), proti sprijenemu belodu, slabši prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. —
Angleški čudezni balsam, 1 steklenica 50 kr. — **Pijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlica
35 kr., s frankovano pošiljavo 60 kr. — **Tannochinin-pomaša J. Pserhoferja**, najbolje sredstvo
za pospeševanje rasti las, 1 škatlica 2 gld. — **Universalni obliž**, prof. Steudel-a, sredstvo
primerne ranam, oteklinaam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošlj. 75 kr. — **Universalna čistilna**
sol A. W. Bullrich-a, Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih čapopisih naznanjene tu- in inozemske
farmaceutične specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni
prekurbé — **Pošiljave po pošti** izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi
dosti nižja, nego pri pošiljavah s povzetjem. —

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccolli-ju**.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni urednik: A. Kalas.

Tiska „Katoliška Tiskarna.“

Zdravnik

Dr. Keribert Boršner

v Glodaljskih ulicah hiš. štov. 3, 2. nadstropje

oznanja, da ordinuje od zjutaj

od 10—11. ure dopoldne in od 2—3. ure popoldne.

Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

227 **Želite?** 10-5
od živine izdatne koristi?

Krmite jo z
krmilnim apnom
in ne bodete se kesali.
5 kg gld. 1-20, 100 kg gld. 20
od Dunaja.

M. Barthel & Comp. Dunaj
X. Keplergasse 20.

2 Alojzij Vodnik, 228

kamenarski mojster Ljubljana
Kolodvorske ulice 72 in 34
priporoča največjo zalogo na
Kranjskem: Grobne spome-
nike od gld. 10 naprej, stro-
njske ploče od gld. 20 na-
prej, ploče za pohištvo iz raz-
nih mramorjev, mramor-iz-
zak za tisk po cerkvah, ve-
žah in lepš. šmircement-
ploče od gld. 2 m naprej